

Klar RET

MARTS 2013

Borgerrådgiverens guide om tavshedspligt og videregivelse af fortrolige oplysninger

“Hvis der er en saglig grund til at dele fortrolige oplysninger internt i kommunen, vil det normalt være berettiget (...) Det vil være en saglig grund, at modtageren har brug for oplysningen for at kunne udføre sit arbejde, mens det vil være usagligt, hvis oplysningen deles, alene fordi den er sensationel”.

SIDE 3

TAVSHEDSPLIGT OG VIDERE- GIVELSE AF OPLYSNINGER

Reglerne om tavshedspligt og videregivelse af fortrolige oplysninger har stor praktisk betydning, da vi som medarbejdere i kommunen behandler mange personfølsomme oplysninger om borgerne. Reglerne er komplicerede, men denne KlarRet giver et forenklet overblik og illustrerer ved eksempler, hvornår vi er henholdsvis berettiget og uberettiget til at dele og videregive personfølsomme oplysninger.

HVORNÅR HAR VI TAVSHEDSPLIGT?

Vi har tavshedspligt i forhold til personfølsomme og fortrolige oplysninger, som vi har kendskab til via vores arbejde.

REGLERNES FORMÅL

Reglerne om tavshedspligt og videregivelse af oplysninger har til formål at beskytte private eller offentlige oplysninger imod at komme til uvedkommendes kendskab. Reglerne beskytter bl.a. retten til privatliv og integritet.

Reglerne om tavshedspligt er fastsat i straffelovens § 152 og forvaltningslovens § 27. Det følger heraf, at vi ikke uberettiget må videregive eller udnytte de fortrolige oplysninger, som vi får kendskab til igennem arbejdet.

Vores tavshedspligt gælder også efter ophør af ansættelse i kommunen.

HVILKE OPLYSNINGER ER FORTROLIGE?

En oplysning er fortrolig, når den ”ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser” (forvaltningslovens § 27, stk.1).

Ud over forvaltningsloven sætter også persondataloven rammer for, hvilke personoplysninger, der er fortrolige.

Her fremgår det, at oplysninger om racemæssig eller etnisk baggrund, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning, fagforeningsmæssige tilhørsforhold og oplysninger om helbredsmæssige og seksuelle forhold er følsomme og dermed fortrolige personoplysninger (persondatalovens § 7, stk. 1).

Desuden er også oplysninger om strafbare forhold, væsentlige sociale problemer og andre rent private forhold end de, der er nævnt ovenfor, følsomme og dermed fortrolige personoplysninger (persondatalovens § 8, stk. 1).

Vi skal vurdere konkret, om en oplysning er fortrolig ifølge lovgivningen. Kommer du i tvivl, så spørg din nærmeste leder.

SAMTYKKE

Hvis vi har udtrykkeligt samtykke fra den, som oplysningen angår, vil vi være berettiget til at videregive fortrolige oplysninger om vedkommende. Vi

MUNDTLIGT SAMTYKKE OG NOTATPLIGT

Hvis vi modtager et mundtligt samtykke eller en mundtlig tilbagekaldelse af et samtykke, skal det noteres og journaliseres på borgerens sag. Vi skal også notere, når vi videregiver fortrolige oplysninger, medmindre det fremgår af sagens akter i forvejen.

for behandlingen af den pågældende sag. Samtykket kan gives skriftligt eller mundtligt, og det kan til enhver tid tilbagekaldes igen.

bør derfor normalt indhente udtrykkeligt samtykke, før vi videregiver fortrolige oplysninger, medmindre det ikke er muligt i den konkrete situation.

Udtrykkeligt samtykke betyder, at den, som giver samtykke, skal være klar over, hvad vedkommende samtykker til. Der skal være en saglig grund til at indhente samtykke, dvs. at videregivelsen skal være nødvendig

HVORNÅR MÅ VI DELE FORTROLIGE OPLYSNINGER INTERNT I KOMMUNEN?

Hvis der er en saglig grund til at dele fortrolige oplysninger internt i kommunen, vil det normalt være berettiget. Det vil være en saglig grund, at

ANSØGNINGSSAGER

Der gælder visse begrænsninger i adgangen til at indhente oplysninger om borgerens rent private forhold i sager, hvor en borger har søgt om en ydelse eller lignende (forvaltningslovens § 29 om ansøgningssager).

til andre myndigheder, f.eks. klageorganer og politi.

modtageren har brug for oplysningen for at kunne udføre sit arbejde, mens det vil være usagligt, hvis oplysningen deles, alene fordi den er sensationel.

HVORNÅR MÅ VI VIDEREGIVE FORTROLIGE OPLYSNINGER TIL ANDRE MYNDIGHEDER?

Persondataloven regulerer videregivelsen af fortrolige personoplysninger

Videregivelse af fortrolige oplysninger er kun berettiget:

- Hvis den, som oplysningen vedrører (eller den som har en interesse i hemmeligholdelsen af oplysningen), udtrykkeligt har samtykket i videregivelsen
- Hvis vi er forpligtet til at videregive oplysningen, eller hvis videregivelsen sker af hensyn til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller til berettiget varetagelse af eget eller andres tarv
- Hvis videregivelsen er nødvendig, for at kommunen kan udføre sine lovhjemlede opgaver.

Spørgsmålet om, hvorvidt videregivelsen er berettiget af hensyn til åbenbar almen interesse, afgøres efter en konkret vurdering, hvor formålet med videregivelsen afvejes mod den krænkelse, der er forbundet med videregivelsen af de fortrolige oplysninger. Hensynet til den samfundsmæssige interesse skal veje tungest.

I nogle tilfælde har vi pligt til at imødekomme en begæring fra en anden forvaltningsmyndighed om videregivelse af oplysninger. Det gælder, hvis oplysningerne er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe (forvaltningslovens § 31). I disse tilfælde skal vi dog selv vurdere konkret, om videregivelsen er berettiget.

HVORNÅR MÅ VI VIDEREGIVE FORTROLIGE OPLYSNINGER TIL OFFENTLIGHEDEN?

Vi må kun videregive fortrolige oplysninger til offentligheden – venner, familie, pressen m.fl. – hvis videregivelsen er berettiget.

Det gør sig gældende:

- Hvis den, som oplysningen vedrører (eller den som har en interesse i hemmeligholdelsen af oplysningen), udtrykkeligt har samtykket i videregivelsen
- Hvis vi som offentligt ansatte er forpligtet til at videregive oplysningen, eller hvis videregivelsen sker af hensyn til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller berettiget varetagelse af eget eller andres tarv
- Hvis videregivelsen er nødvendig, for at kommunen kan udføre sine lovhjemlede opgaver.

HUSK IT-SIKKERHEDSREGULATIVET

Vi skal som medarbejdere i kommunen overholde reglerne i kommunens it-sikkerhedsregulativ:

"E-mails der indeholder fortrolige og følsomme personoplysninger (...) skal altid krypteres med godkendt software. Krypterede e-mails modtages i og afsendes fra sikre epostkasser i kommunen" (Regulativ for it-sikkerhed i Københavns Kommune, § 36, stk. 2).

Spørgsmålet om, hvorvidt videregivelsen er berettiget af hensyn til åbenbar almeninteresse, skal vurderes konkret. Formålet med videregivelsen skal afvejes mod den krænkelse, der er forbundet med videregivelsen af de fortrolige oplysninger. Hensynet til den samfundsmæssige interesse skal veje tungest.

Der skal meget tungtvejende grunde til at videregive fortrolige oplysninger til offentligheden.

EKSEMPLER PÅ BERETTIGET OG UBERETTIGET VIDEREGIVELSE AF FORTROLIGE OPLYSNINGER

Eksempel I

En hjemmehjælper fra kommunen gør rent hos en enlig fysisk handicappet borger, som pga. sit fysiske handicap ikke selv kan støvsuge og gøre rent. Ved et besøg hos borgeren finder hjemmehjælperen ud af, at borgeren er blevet alvorlig psykisk syg. Hjemmehjælperen videregiver personfølsomme oplysninger om borgerens psykiske tilstand til forvaltningen og eksternt til borgerens egen læge med henblik på, at borgeren kan få den nødvendige hjælp og støtte. Er videregivelsen berettiget?

Ja. Det er saglig grund at videregive fortrolige oplysninger – såvel internt i kommunen som eksternt til lægen – når det er afgørende for, at borgeren kan få den nødvendige hjælp og støtte.

Eksempel 2

En sagsbehandler fra et socialcenter holder et møde med en borger. Det viser sig, at borgeren er en kendt person. Borgeren fortæller om sit helbred og sine sociale problemer. Oplysninger, som ikke er kendt i offentligheden. Under frokosten fortæller sagsbehandleren sine kollegaer om den kendte borger og dennes personfølsomme oplysninger. Sagsbehandleren deler oplysningerne alene på grund af deres sensationelle karakter. Sagsbehandleren videregiver også oplysningerne til sine venner. Er videregivelsen berettiget?

Nej. Det er usagligt at dele fortrolige oplysninger internt i kommunen, alene fordi de er sensationelle. Sagsbehandleren tilsidesætter sin tavshedspligt ved at dele oplysningerne med kollegaerne. Det samme er tilfældet, når oplysningerne videregives til vennerne (offentligheden).

Eksempel 3

En familie med småbørn flytter fra Københavns Kommune til en anden kommune. Familien har væsentlige sociale problemer og har været tilknyttet Socialforvaltningen i Københavns Kommune. Socialforvaltningen i Københavns Kommune videregiver personfølsomme oplysninger om familien til tilflytterkommunen. Er videregivelsen berettiget?

Ja. Fraflytterkommunen har underretningspligt, hvis de vurderer, at børn eller forældre har behov for særlig støtte af hensyn til børnenes eventuelle særlige behov, jf. servicelovens § 152, stk. 1.

Eksempel 4

En sagsbehandler på et jobcenter holder et møde med en borger. Borgeren fortæller under mødet bl.a. om sin søster, som netop har født to små børn. Borgeren oplyser, at søsteren er stofmisbruger og ikke kan tage vare på sine børn. Sagsbehandleren videregiver personfølsomme oplysninger om søsterens stofmisbrug til Socialforvaltningen. Er videregivelsen berettiget?

Ja. Sagsbehandleren har underretningspligt, hvis hun under udøvelsen af sit arbejde får kendskab til eller grund til at antage, at børn eller unge har brug for særlig støtte efter serviceloven, jf. servicelovens § 153.

Eksempel 5

En sagsbehandler fra borgerservice bliver under et møde truet på livet af en borger. Sagsbehandleren afbryder straks mødet og videregiver oplysning om borgerens trusler til sin nærmeste chef, som anmelder borgeren til politiet. Der er tale om personfølsomme oplysninger om strafbare forhold. Er sagsbehandlerens videregivelse berettiget?

Ja. Sagsbehandleren handler i berettiget varetagelse af sit eget tarv, idet han som følge af truslerne har grund til at frygte for sit eget liv.

Eksempel 6

En ung borger bor på et kommunalt bosted. Borgeren er i behandling med antidepressiv medicin. På et tidspunkt fortæller borgeren en medarbejder på bostedet, at han vil tage ud til familiens ubeboede sommerhus og begå

selvmord. Samme dag forlader borgeren bostedet. Medarbejderen henvender sig til borgerens far og videregiver de personfølsomme oplysninger ved at fortælle om borgerens psykiske tilstand og trusler om selvmord. Er videregivelsen berettiget?

Ja. Medarbejderen handler i berettiget varetagelse af hensyn til borgerens pårørende, idet selvmord ofte er en traumatisk oplevelse for de pårørende. Medarbejderen handler formentlig også i berettiget varetagelse af væsentlige hensyn til borgerens eget tarv.

UTILSIGTET VIDEREGIVELSE AF OPLYSNINGER

Eksempel 7 og 8 illustrerer, hvordan fejl i sagsbehandlingen kan føre til ubevidst/utilsigtet videregivelse af fortrolige personoplysninger.

Eksempel 7

En sagsbehandler fra kommunen er i gang med at behandle en klagesag, som indeholder personfølsomme oplysninger om en borgers seksualitet. Ved en fejl sender sagsbehandleren de personfølsomme oplysninger til en uvedkommende tredjemands private e-mail. Er videregivelsen berettiget?

Nej. Det er usagligt at videregive fortrolige oplysninger til en uvedkommen de tredjemand. Sagsbehandleren tilsidesætter sin tavshedspligt.

Eksempel 8

En borger anmoder om aktindsigt i sin egen sag. Borgeren får aktindsigt. Ud over borgerens egne oplysninger ligger der også personfølsomme oplysninger om en anden borgers misbrug af alkohol og stoffer. Er videregivelsen berettiget?

Nej. Det er usagligt at videregive fortrolige oplysninger om andre borgere i forbindelse med aktindsigt. Sagsbehandleren tilsidesætter sin tavshedspligt.

UBERETTIGET VIDEREGIVELSE HAR KONSEKVENSER

Vi risikerer strafansvar ved uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger, jf. straffelovens § 155. Vi kan også risikere disciplinært ansvar i form af advarsel eller afskedigelse.

Borgere, som får krænket deres retssikkerhed og interesser ved uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger, kan have adgang til torterstatning efter erstatningsansvarsloven.

Uberettiget videregivelse kan desuden have negative konsekvenser for samarbejdet mellem kommunen og borgerne. Når vi ikke overholder tavshedspligten og har fokus på, om videregivelsen er berettiget, er der stor risiko for, at borgerne mister tillid til kommunen, og vi mister troværdighed. Borgere kan miste tillid til, at det, de siger til os i fortrolighed, behandles fortroligt og kan få indtryk af, at hvis der sker fejl her, gør der det også i flere sammenhænge. Udover at bryde med flere af de værdier, Københavns Kommunes værdigrundlag baserer sig på: respekt, tillid mv., vil det kunne generere klager og dårligere sagsbehandling, hvis samarbejdet forringes.

OPSAMLING

- Vi har tavshedspligt i forhold til fortrolige oplysninger, som vi opnår kendskab til igennem vores arbejde
- Vi bør altid indhente udtrykkeligt samtykke, før vi videregiver fortrolige oplysninger
- Videregivelse af fortrolige oplysninger er kun berettiget:
 - Hvis den, som oplysningen vedrører (eller den som har en interesse i hemmeligholdelsen af oplysningen), udtrykkeligt har samtykket i videregivelsen
 - Hvis vi er forpligtet til at videregive oplysningen, eller hvis videregivelsen sker af hensyn til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller til berettiget varetagelse af eget eller andres tarv, jf. straffelovens § 152e
 - Hvis videregivelsen er nødvendig for, at kommunen kan udføre sine lovhjemlede opgaver.
- Vi skal overholde kommunens it-sikkerhedsregulativ, når vi sender fortrolige oplysninger via e-mail.

LÆS MERE OM TAVSHEDSPLIGT OG VIDEREGIVELSE AF FORTROLIGE PERSONOPLYSNINGER MV.

[Straffeloven](#) § 152 og §§ 152 c-152 f og §155

[Forvaltningsloven](#) § 27 og §28, stk. 1, § 29 og § 31

[Persondataloven](#) §§ 6-8

[Serviceloven](#) § 49a, §§152-153

[Regulativ for it-sikkerhed i Københavns Kommune](#)

[Sikkerpost – Digital post – SecureBusinessMail](#) (internt link)

Borgerrådgiverens vejledning: [Hvad må jeg sige – og skal jeg sige fra? Vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed mv.](#)

Borgerrådgiverens egen driftundersøgelse om overholdelse af tavshedspligt over for pressen. [Læs det afsluttende brev](#)

KONTAKT BORGERRÅDGIVEREN

Du er velkommen til at kontakte Borgerrådgiveren for råd, vejledning og undervisning på telefon 33 66 14 00 eller via e-mail til borgerraadgiveren@kk.dk

